

Lieta C-288/23 [*El Baheer*] ¹

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 3. maijs

Iesniedzējtiesa:

Verwaltungsgericht Stuttgart (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 2. maijs

Pieteicējs:

HE

Atbildētāja:

Vācijas Federatīvā Republika

Pamatlietas priekšmets

Prasība par bēgļa statusa piešķiršanu, pakārtoti par alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanu, pakārtoti par valsts piespiedu izraidīšanas aizlieguma gadījuma pastāvēšanas konstatēšanu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Regulas Nr. 604/2013 3. panta 1. punkta otrā teikuma, Direktīvas 2011/95 4. panta 1. punkta otrā teikuma un 13. panta, Direktīvas 2013/32 10. panta 2. un 3. punkta un 33. panta 1. punkta un 2. punkta a) apakšpunkta, kā arī Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punkta interpretācija, juridiskais pamats: LESD 267. pants.

¹ Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai gadījumā, ja dalībvalsts nevar izmantot Direktīvas 2013/32/ES 33. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētās pilnvaras noraidīt kā nepieņemamu starptautiskās aizsardzības pieteikumu bēgļa statusa piešķiršanai citā dalībvalstī, jo dzīves apstākļi šajā dalībvalstī pieteikuma iesniedzēju pakļautu nopietnam necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes riskam Pamattiesību hartas 4. panta izpratnē, Regulas (ES) Nr. 604/2013 3. panta 1. punkta otrais teikums, Direktīvas 2011/95/ES 4. panta 1. punkta otrais teikums un 13. pants, kā arī Direktīvas 2013/32/ES 10. panta 2. un 3. punkts, 33. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka fakts, ka bēgļa statuss jau ir piešķirts, liedz dalībvalstij veikt tai iesniegtā starptautiskās aizsardzības pieteikuma pārbaudi neatkarīgi no rezultāta un uzliek tai pienākumu piešķirt pieteikuma iesniedzējam bēgļa statusu, neizvērtējot šīs aizsardzības materiālos nosacījumus?

2. Ciktāl atbilde uz 1. jautājumu ir, ka citā dalībvalstī jau piešķirts bēgļa statuss neatstāj saistošu iedarbību uz dalībvalsti un ka dalībvalstij ir jāveic tai iesniegtā starptautiskās aizsardzības pieteikuma pārbaude neatkarīgi no rezultāta:

Vai pienākuma uzlikšanai pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta pirmo teikumu nekavējoties doties uz atzīstošās dalībvalsts teritoriju pretrunā ir tādi apstākļi šajā atzīstošajā dalībvalstī, kuri pieteikuma iesniedzēju pakļautu necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei Pamattiesību hartas 4. panta izpratnē, kamdēļ dalībvalsts, iepriekš neuzliekot Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta pirmajā teikumā paredzēto pienākumu, saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta otro teikumu kopsakarā ar tā 1. punktu var pieņemt lēmumu par atgriešanu uz pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsti?

Vai šajā ziņā ir jāņem vērā tikai un vienīgi apstākļi atzīstošajā dalībvalstī, proti, par mērauklu jāņem lēmuma pieņemšanas gadījums saskaņā ar Direktīvas 2013/32/ES 33. panta 2. punkta a) apakšpunktu, vai arī drīkst ņemt vērā, ka pieteikuma iesniedzējs pēc tam, kad dalībvalsts ir veikusi pārbaudi neatkarīgi no rezultāta, šajā dalībvalstī nesaņem aizsardzības statusu un ka tādējādi viņam ir izvēle atgriezties citā dalībvalstī, kura viņam ir piešķīrusi bēgļa statusu, vai arī atgriezties savā izcelsmes valstī?

3. Ciktāl atbilde uz 2. jautājumu ir, ka pieteikuma iesniedzējam ir jāuzliek pienākums saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta pirmo teikumu nekavējoties doties uz atzīstošās dalībvalsts teritoriju:

Vai ir iespējams ar vienu vienīgu iestādes lēmumu gan pieteikuma iesniedzējam uzlikt pienākumu saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta pirmo teikumu nekavējoties doties uz atzīstošās dalībvalsts teritoriju, gan saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta otro teikumu kopsakarā ar tā 1. punktu pieņemt lēmumu par atgriešanu uz pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsti?

4. Ciktāl atbilde uz 2. jautājumu ir, ka pieteikuma iesniedzējam nav jāuzliek pienākums saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta pirmo teikumu nekavējoties doties uz atzīstošās dalībvalsts teritoriju:

Vai neizraidīšanas princips (Pamattiesību hartas 18. pants, 19. panta 2. punkts, Direktīvas 2008/115/EK 5. pants, Direktīvas 2011/95/ES 21. panta 1. punkts) nepieļauj lēmumu par atgriešanu uz pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsti saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta otro teikumu kopsakarā ar tā 1. punktu, ja pieteikuma iesniedzējam citā dalībvalstī ir piešķirts bēgļa statuss, bet dalībvalsts, kurā viņš uzturas pašreiz un kurā viņš ir iesniedzis patvēruma pieteikumu, pēc tam, kad tā ir veikusi pārbaudi neatkarīgi no rezultāta, tomēr nonāk pie secinājuma, ka pieteikuma iesniedzējam nav piešķirams aizsardzības statuss?

5. Ciktāl atbilde uz 4. jautājumu ir, ka neizraidīšanas princips nepieļauj atgriešanas lēmumu:

Vai neizraidīšanas princips (Pamattiesību hartas 18. pants, 19. panta 2. punkts, Direktīvas 2008/115/EK 5. pants, Direktīvas 2011/95/ES 21. panta 1. punkts) ir jāpārbauda jau brīdī, kad tiek pieņemts atgriešanas lēmums saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta otro teikumu kopsakarā ar tā 1. punktu, kamdēļ atgriešanas lēmums nevar tikt izdots, vai arī ir obligāti jāpieņem atgriešanas lēmums saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta otro teikumu kopsakarā ar tā 1. punktu pēc tam jāatliek izraidīšana saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Savienības Pamattiesību harta (turpmāk tekstā – “Harta”), 4., 18. pants, 19. panta 2. punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 604/2013”), 3. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (turpmāk tekstā – “Direktīva 2008/115”), 5. pants, 6. panta 2. punkts, 9. panta 1. punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt

alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (turpmāk tekstā – “Direktīva 2011/95”), 4., 13., 21. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (turpmāk tekstā – “Direktīva 2013/32”), 10. pants, 33. panta 2. punkts

Atbilstošās valsts tiesību normas

Grundgesetz [Vācijas Konstitucionālais likums], 16.a pants

Asylgesetz [Patvēruma tiesību likums; turpmāk tekstā – “*AsylG*”]: 1. panta (“Darbības joma”) 1. punkta 2. apakšpunkts, 3. panta (“Bēgļa statusa piešķiršana”) 1., 3. un 4. punkts, 4. panta (“Alternatīvā aizsardzība”) 1. punkts, 29. panta (“Nepieņemami pieteikumi”) 1. punkta 2. apakšpunkts, 34. panta (“Brīdinājums par izraidīšanu”) 1. punkta 1. apakšpunkts

Aufenthaltsgesetz [Uzturēšanās tiesību likums; turpmāk tekstā – “*AufenthG*”]: 50. panta (“Izceļošanas pienākums”) 3. punkts, 59. panta (“Brīdinājums par piespiedu izraidīšanu”) 1. punkta pirmais teikums, 60. panta (“Piespiedu izraidīšanas aizliegums”) 1., 5. un 7. punkts, 60.a panta (“Piespiedu izraidīšanas pagaidu apturēšana [Iecietība]”) 2. punkta pirmais teikums

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Pieteicējs, kura patvēruma pieteikumu *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federālā migrācijas un bēgļu pārvalde; turpmāk tekstā – “Federālā pārvalde”) noraidīja kopumā, ar savu prasību lūdz piešķirt bēgļa statusu, pakārtoti – piešķirt alternatīvās aizsardzības statusu, pakārtoti – konstatēt valsts piespiedu izraidīšanas aizlieguma gadījuma pastāvēšanu.
- 2 Pieteicējs ir dzimis 1996. gadā un ir palestīnietis, kas ir bezvalstnieks. 2020. gada 12. augustā viņam Grieķijā tika piešķirts bēgļu statuss. Viņam ir līdz 2023. gada 11. augustam derīga Grieķijas uzturēšanās atļauja kā bēglim. Viņš nevar atgriezties Grieķijā, jo saskaņā ar Federālās pārvaldes iekšējo konstatējumu pastāv nopietns risks, ka viņš tur tiktu pakļauts necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei Hartas 4. panta izpratnē.
- 3 Ar 2022. gada 30. novembra rīkojumu Federālā pārvalde neatzina bēgļu statusu, noraidīja patvēruma piešķiršanas pieteikumu, nepiešķīra alternatīvās aizsardzības statusu un konstatēja, ka nepastāv izraidīšanas aizlieguma gadījumi saskaņā ar *AufenthG* 60. panta 5. punktu un 7. punkta pirmais teikums. Tā pieteicējam 30 dienu laikā pēc lēmuma paziņošanas pieprasīja pamest Vācijas Federatīvo Republiku, turklāt prasības celšanas gadījumā izbraukšanas termiņš beigtos 30 dienu laikā pēc neapstrīdamās patvēruma procedūras beigām. Izceļošanas termiņa neievērošanas gadījumā viņam draudēja piespiedu izraidīšana uz

Palestīnas autonomajām teritorijām, Gazas joslu vai citu valsti, kurā viņš drīkst ieceļot vai kuras pienākums ir uzņemt viņu atpakaļ.

- 4 Pret to pieteicējs vēršas ar savu 2022. gada 22. decembra prasību, kurā viņš lūdz uzlikt atbildētājam pienākumu piešķirt viņam bēgļu statusu, jo atbildētājam esot saistošs jau piešķirtais bēgļa statuss Grieķijā. Pakārtoti viņš lūdz uzlikt atbildētājam pienākumu piešķirt alternatīvās aizsardzības statusu, pakārtoti – konstatēt valsts piespiedu izraidīšanas aizlieguma gadījuma pastāvēšanu saskaņā ar *AufenthG* 60. panta 5. punktu un 7. punkta pirmo teikumu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 5 Lietas iznākums iesniedzējtiesā ir atkarīgs no atbildēm uz prejudiciālajiem jautājumiem.

1. prejudiciālais jautājums

- 6 1. prejudiciālais jautājums attiecas uz Regulas Nr. 604/2013 3. panta 1. punkta otrā teikuma, Direktīvas 2011/95 4. panta 1. punkta otrā teikuma un 13. panta, kā arī Direktīvas 2013/32 10. panta 2. un 3. punkta un 33. panta 1. punkta un 2. punkta a) apakšpunkta interpretāciju. Iesniedzējtiesa norāda uz to, ka šis jautājums pašlaik jau ir Tiesā izskatāmas tiesvedības priekšmets (lieta C-753/22). Pirmā prejudiciālā jautājuma pamatojumā tā savos apsvērumos par 1. prejudiciālo jautājumu pilnībā norāda uz *Bundesverwaltungsgericht* [Federālās Administratīvās tiesas] (Vācija) prejudiciālā nolēmuma pamatojumu lietā C-753/22.

2.–5. prejudiciālais jautājums

- 7 Uzdotot 2.–5. prejudiciālo jautājumu iesniedzēja vēlas, lai attiecībā uz atgriešanas lēmumu tiktu sniegts papildu skaidrojums gadījumam, ja Tiesa uz 1. prejudiciālo jautājumu sniedz atbildi, ka citā valstī jau piešķirts bēgļa statuss neatstāj saistošu iedarbību uz dalībvalsti un ka dalībvalsts pārbauda tai iesniegto starptautiskās aizsardzības pieteikumu neatkarīgi no rezultāta.
- 8 Saskaņā ar Federālās pārvaldes rīkojumu pieteicējam nav ne tikai tiesību uz bēgļa statusa piešķiršanu, tāpat viņam nav arī tiesību tikt atzītam par personu ar patvēruma tiesībām, tiesību uz alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanu un valsts piespiedu izraidīšanas aizlieguma gadījuma pastāvēšanas konstatēšanu.
- 9 Pieteicējam nav arī tiesību uz alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanu, jo saskaņā ar informāciju, ko viņš ir sniedzis Federālajai pārvaldei, viņam nedraud nedz nāvēssoda noteikšana vai izpilde, nedz spīdzināšana vai cita veida necilvēcīga vai pazemojoša attieksme, nedz sodīšana. Viņam nedraud arī dzīvības vai veselības nopietna individuāla apdraudēšana patvaļīgas vardarbības dēļ starptautiska vai valsts iekšēja bruņota konflikta ietvaros.

- 10 Tāpat pieteicējam nav tiesību uz piespiedu izraidīšanas aizlieguma gadījuma pastāvēšanas konstatēšanu humānu apsvērumu dēļ saskaņā ar *AufenthG* 60. panta 5. punktu vai 7. punkta pirmo teikumu. Iesniedzējtiesa pieņem, ka pieteicējs, neskatoties uz vispārēji sliktajiem dzīves apstākļiem Gazas joslā, atgriešanās gadījumā var nopelnīt iztikas minimumu.
- 11 Tā kā pieteicējam nepienākas aizsardzības statuss un viņam nav arī citas uzturēšanās atļaujas, saskaņā ar *AsylG* 34. pantu kopsakarā ar *AufenthG* 59. panta 1. punkta pirmo teikumu ir jāizdod brīdinājums par izraidīšanu, nosakot samērīgu termiņu. Tas atbilst atgriešanas lēmumam Direktīvas 2008/115 3. panta 4. punkta izpratnē.
- 12 Tomēr Federālā pārvalde nepieprasīja pieteicējam saskaņā ar *AufenthG*, 50. panta 3. punkta 2. apakšpunktu, kurš kalpo Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punkta pirmā teikuma īstenošanai, nekavējoties doties uz Grieķiju. Tādējādi attiecībā uz brīdinājuma par izraidīšanu uz pieteicēja izcelsmes valsti likumību rodas jautājums, vai būtu bijis nepieciešams pieteicējam iepriekš pieprasīt izceļot uz Grieķiju.
- 13 Saistībā ar šo atgriešanas lēmumu, kas ir jāpieņem saskaņā ar valsts tiesību aktiem, rodas 2.-5. prejudiciālais jautājums par to, vai lēmums par atgriešanu uz pieteicēja izcelsmes valsti, ir saderīgs ar Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punkta pirmajā teikumā un Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punkta otrajā teikumā kopsakarā ar tā 1. punktu paredzētajiem noteikumiem, kā arī neizraidīšanas principu.

2. prejudiciālais jautājums

- 14 Ar 2. prejudiciālo jautājumu tiek jautāts, vai pirms atgriešanas lēmuma pieņemšanas ir jāuzliek pieteicējam pienākums nekavējoties doties uz citas, viņam bēgļa statusu piešķirušas dalībvalsts teritoriju saskaņā ar Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punkta pirmo teikumu vai arī šo pienākumu var neuzlikt, ja – kā šajā gadījumā – atzīstošajā valstī ir apstākļi, kas pieteikuma iesniedzēju pakļautu necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei Hartas 4. panta izpratnē.
- 15 Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punkta pirmais teikums paredz, ka nebūtu jāpieņem atgriešanas lēmums pret trešo valstu valstspiederīgo, kurš dalībvalsts teritorijā uzturas nelikumīgi un kuram ir derīga citas dalībvalsts izsniegta atļauja, kas sniedz tam tiesības tur uzturēties. Šādos gadījumos būtu vispirms jāuzliek pienākums trešās valsts valstspiederīgajam nekavējoties atgriezties šīs dalībvalsts teritorijā, kurā viņam ir uzturēšanās tiesību atļauja. Atgriešanas lēmumu pieņem tikai tad, ja persona nepilda šo prasību vai tad, ja ir apdraudēta sabiedriskā kārtība vai valsts drošība (skat. Komisijas ieteikuma (ES) 2017/2338 (2017. gada 16. novembris), ar kuru izveido kopīgu “Rokasgrāmatu atgriešanas jautājumos” dalībvalstu kompetentajām iestādēm izmantošanai ar atgriešanu saistītu uzdevumu veikšanā, 5.4. punktu).

- 16 Ciktāl iesniedzējtiesai konstatējams, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības nodrošināšanas apsvērumu dēļ noteicamā trešās valsts valstspiederīgā nekavējoša izceļošana (Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta otrā teikuma otrais nosacījums) ir vienīgais šajā direktīvā paredzētais izņēmums no tās 6. panta 2. punkta pirmā teikuma prasības lūgt trešās valsts valstspiederīgo nekavējoties doties uz tās dalībvalsts teritoriju, kura tam ir piešķīrusi bēgļu statusu.
- 17 Tomēr šādos lietās apstākļos rodas jautājums, vai nebūtu jāpastāv vēl vienam izņēmumam no prasības likt izceļot uz citu dalībvalsti; jo šādos lietās apstākļos kā šajā gadījumā, kurā nevar pieņemt lēmumu saskaņā ar Direktīvas 2013/32 33. panta 2. punkta a) apakšpunktu, jo to nepieļauj apstākļi, kas valda bēgļa statusu piešķirušajā dalībvalstī, kurā pieteikuma iesniedzējs tiktu pakļauts necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei Hartas 4. panta izpratnē, būtu pretrunīgi pieteikuma iesniedzējam iepriekš pieprasīt izceļot tieši uz šo dalībvalsti (par piemērojamo mērauklu attiecībā uz tādu apstākļu pastāvēšanu, kuri pakļautu pieteikuma iesniedzēju necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei skat., piemēram, Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk tekstā – “Tiesa”), spriedumu, 2019. gada 19. marts, *Ibrahim u.c.*, C-297/17, C-318/17, C-319/17 un C-438/17, EU:C:2019:219).
- 18 Citādi uz to būtu jāuzskata tad, ja nebūtu jāņem vērā tikai un vienīgi atzīstošajā dalībvalstī (šajā gadījumā Grieķijā) valdošie apstākļi, bet gan arī fakts, ka pieteikuma iesniedzējs pēc tam, kad dalībvalsts (šajā gadījumā Vācija) bija veikusi pārbaudi neatkarīgi no rezultāta, nesaņēma aizsardzības statusu, jo gadījumā, ja dalībvalstij nav saistošs citas dalībvalsts piešķirtais bēgļa statuss (kas ir 1. prejudiciālā jautājuma priekšmets) un pašas veiktā pieteikuma iesniedzēja patvēruma pieteikuma pārbaudē nonāk pie secinājuma, ka nav neviena iemesla, kura dēļ pieteikuma iesniedzējs nevar atgriezties savā izcelsmes valstī, tad pieteikuma iesniedzējam varētu būt iespēja brīvi izvēlēties, vai viņš vēlas atgriezties citā dalībvalstī, kura viņam ir piešķīrusi bēgļa statusu, vai arī – savā izcelsmes valstī.

3. prejudiciālais jautājums

- 19 Ja atbilde uz 2. prejudiciālo jautājumu būtu, ka pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punkta pirmo teikumu ir jāuzliek pienākums nekavējoties doties uz atzīstošās dalībvalsts teritoriju, rodas jautājums, vai ir iespējams ar vienu vienīgu iestādes lēmumu gan uzlikt pienākumu saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta pirmo teikumu nekavējoties doties uz atzīstošās dalībvalsts teritoriju, gan saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta otro teikumu kopsakarā ar tā 1. punktu pieņemt atgriešanas lēmumu vai arī tas ir jāveic laika ziņā šķirti (3. prejudiciālais jautājums).
- 20 Šo jautājumu ir nepieciešams noskaidrot, jo iesniedzējtiesas ieskatā no *AufenthG* 50. panta 3. punkta otrā teikuma, ar kuru jāīsteno Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punkta pirmais teikums valsts tiesībās, skaidri neizriet, vai starp pieprasījumu

izceļot uz citu dalībvalsti un brīdinājumu par izraidīšanu uz izcelsmes valsti būtu vajadzīgs laika atstatums.

- 21 Par to, ka strīdīgie lēmumi ir jāpieņem laika ziņā šķirti, liecina Komisijas ieteikuma (ES) 2017/2338 (2017. gada 16. novembris), ar kuru izveido kopīgu “Rokasgrāmatu atgriešanas jautājumos” dalībvalstu kompetentajām iestādēm izmantošanai ar atgriešanu saistītu uzdevumu veikšanā, 5.4. punktā izklāstītie apsvērumi.

4. prejudiciālais jautājums

- 22 Ja atbilde uz 2. prejudiciālo jautājumu būtu, ka pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar Direktīvas 2008/115 6. panta 2. punkta pirmo teikumu nav jāuzliek pienākums nekavējoties doties uz atzīstošās dalībvalsts teritoriju, rodas jautājums, vai saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta otro teikumu kopsakarā ar tā 1. punktu var pieņemt lēmumu par atgriešanu uz pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsti vai arī to nepieļauj neizraidīšanas princips (Hartas 18. pants, 19. panta 2. punkts, Direktīvas 2008/115 5. pants, Direktīvas 2011/95 21. panta [1.] punkts), jo cita dalībvalsts pieteikuma iesniedzējam ir piešķirusi bēgļu statusu (4. prejudiciālais jautājums).
- 23 Tā kā šis jautājums rodas tikai tad, ja atbilde uz 1. prejudiciālo jautājumu ir, ka citas dalībvalsts lēmums par bēgļa statusa piešķiršanu neatstāj saistošu iedarbību, tad citas dalībvalsts lēmumam par bēgļa statusa piešķiršanu tomēr būtu vismaz “ierobežota saistoša iedarbība” tādā gadījumā, ja atbilde uz 4. prejudiciālo jautājumu būtu, ka neizraidīšanas princips nepieļauj atgriešanas lēmumu.
- 24 Tādā gadījumā, kā šeit izskatāmajā lietā, kur dalībvalsts savā pārbaudē secina, ka pieteikuma iesniedzējam nav piešķirams aizsardzības statuss, šī dalībvalsts neizraidīšanas principa dēļ tomēr nedrīkstētu pieņemt atgriešanas lēmumu, pieteikuma iesniedzējs nevarētu atgriezties citā dalībvalstī tur valdošo apstākļu dēļ un viņš arī nevarētu saņemt uzturēšanās atļauju tajā dalībvalstī, kurā viņš pašlaik atrodas. Tomēr saskaņā ar valsts tiesību aktiem uz viņu varētu attiecināt tā dēvēto “Iecietību” (*AufenthG* 60.a panta 2. punkta pirmais teikums), proti, piespiedu izraidīšanas apturēšanu.
- 25 Taču iecietība pret šāda “pagaidu statusa” esamību, kurš piemīt trešās valsts valstspiederīgajiem, kuri dalībvalsts teritorijā atrodas bez spēkā esošām uzturēšanās tiesībām vai uzturēšanās atļaujās, bet pret kuriem nevar pieņemt efektīvu atgriešanas lēmumu, ir pretrunā gan Direktīvas 2008/115 mērķim, gan tās 6. panta formulējumam (skat. Tiesas spriedumu, 2021. gada 3. jūnijs, *Westerwaldkreis*, C-546/19, EU:C:2021:432, 57. punkts).
- 26 Saskaņā ar Direktīvas 2008/115 6. panta 1. punktu dalībvalstu pienākums ir pieņemt atgriešanas lēmumu par ikvienu trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā, ciktāl Savienības tiesības neparedz nepārprotamu izņēmumu. Dalībvalstīm nav atļauts izrādīt iecietību pret trešās valsts

valstspiederīgo nelikumīgo uzturēšanos to teritorijā, neuzsākot atgriešanas procedūru vai nepiešķirot atļauju, kas sniedz tam tiesības tur uzturēties. Direktīvu 2008/115 nevar interpretēt tādējādi, ka tā pieprasa, lai dalībvalsts trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturas tās teritorijā, piešķir uzturēšanās atļauju, ja pret šo trešās valsts valstspiederīgo nevar nedz pieņemt atgriešanas lēmumu, nedz veikt uzturēšanos izbeidzošu pasākumu. Kas attiecas it īpaši uz Direktīvas 2008/115 6. panta 4. punktu, tad šis noteikums vienīgi ļauj dalībvalstīm pieņemt lēmumu piešķirt uzturēšanās tiesības trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā, ar līdzjūtību saistītu vai humānu iemeslu dēļ, pamatojoties uz valsts, nevis Savienības tiesību aktiem (skat. Tiesas spriedumu, 2022. gada 22. novembris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* [Izraidīšana – Medicīniskās kaņepes], C-69/21, EU:C:2022:913, 85. un turpmākais punkts).

5. prejudiciālais jautājums

- 27 Saistībā ar to rodas 5. prejudiciālais jautājums: Ja uz 4. prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka lēmumu par atgriešanu uz pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsti nepieļauj neizraidīšanas princips, tad rodas jautājums, vai tas ir jāpārbauda jau brīdī, kad tiek pieņemts atgriešanas lēmums saskaņā ar Direktīvas 2008/115/EK 6. panta 2. punkta otro teikumu kopsakarā ar tā 1. punktu – kamdēļ atgriešanas lēmumu nevar izdot – vai arī obligāti ir jāpieņem atgriešanas lēmums saskaņā ar iepriekš minētās direktīvas 6. panta 2. punkta otro teikumu kopsakarā ar tā 1. punktu un pēc tam jāatliek izraidīšana saskaņā ar tās 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu.
- 28 Iesniedzējtiesas uzskatā Tiesas judikatūra šajā ziņā ir pretrunīga.
- 29 No vienas puses, Tiesa ir lēmusi, ka gadījumā, ja ir nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka trešās valsts valstspiederīgais, kas nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā, atgriešanas uz trešo valsti gadījumā būtu pakļauts reālam necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās riskam Hartas 4. panta izpratnē, attiecībā uz šo valstspiederīgo nedrīkst pieņemt lēmumu par atgriešanu uz šo valsti, kamēr šāds risks pastāv (skat. spriedumu, 2022. gada 22. novembris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Izraidīšana – Medicīniskās kaņepes), C-69/21, EU:C:2022:913, 58. punkts; šajā izpratnē arī spriedums, 2021. gada 24. februāris, M u. c. (Pārvietošana uz dalībvalsti), C-673/19, EU:C:2021:127, 42. un 45. punkts, kā arī lēmums, 2023. gada 15. februāris, GS, C-484/22, EU:C:2023:122, 28. punkts).
- 30 No otras puses, Tiesa ir lēmusi, ka gan Direktīvas 2008/115 mērķim, gan šīs direktīvas 6. panta formulējumam būtu pretrunā pieļaut tādu trešo valstu valstspiederīgo pagaidu statusa esamību, kuri atrastos dalībvalsts teritorijā bez spēkā esošām uzturēšanās tiesībām vai uzturēšanās atļaujās, un uz kuriem attiecīgā gadījumā attiektos ieceļošanas aizliegums, bet attiecībā uz tiem vairs nepastāvētu spēkā esošs atgriešanas lēmums. Šie apsvērumi attiecas arī uz trešās valsts valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā un kurus

nevar izraidīt, jo to nepieļauj neizraidīšanas principam. Saskaņā ar šo nolēmumu no Direktīvas 2008/115 9. panta 1. punkta a) apakšpunkta izriet, ka šis apstāklis nepamato atgriešanas lēmuma nepieņemšanu attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo šādā situācijā, bet tikai viņa piespiedu izraidīšanas, izpildot minēto lēmumu, atlikšanu (skat. spriedumu, 2021. gada 3. jūnijs, *Westerwaldkreis*, C-546/19, EU:C:2021:432, 57.–59. punkts).

- 31 Par labu iepriekš minētā nolēmuma skatījumam liecina tas, ka nedz no Direktīvas 2008/115 5. panta formulējuma, nedz tā sistemātiskā izkārtojuma neizriet, ka neizraidīšanas principa ievērošana būtu iespējama vienīgi atgriešanas lēmuma ietvaros. Šis 5. pants dalībvalstīm tikai uzliek pienākumu, īstenojot direktīvu, ievērot neizraidīšanas principu. Saskaņā ar Hartas 19. panta 2. punktu nevienu nedrīkst pārvietot, izraidīt vai izdot kādai valstij, ja ir liela iespējamība, ka attiecīgo personu tur sodīs ar nāvi, spīdzinās vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēsies vai sodīs. Tomēr šā principa ievērošanu var sasniegt ne tikai tādējādi, ka dalībvalsts nepieņem atgriešanas lēmumu, bet gan arī tādējādi, ka atgriešanas lēmuma izpilde tiek atlikta.
- 32 Izraidīšanas atlikšanas iespēja saskaņā ar Direktīvas 2008/115 9. panta 1. punkta a) apakšpunktu ietver arī situācijas, kas nav pagaidu situācijas. Nedz šis direktīva formulējums, nedz sistemātika vai tapšanas vēsture ļauj atpazīt ierobežojumu uz pagaidu izraidīšanas aizliegumiem. Lai gan Direktīvas 2008/115 9. panta 2. punkts paredz, ka dalībvalstis var atlikt izraidīšanas izpildi uz atbilstošu laika posmu, ņemot vērā konkrēta gadījuma īpašos apstākļus un ka šajā ziņā ir īpaši jāņem vērā 2. punkta a) un b) apakšpunktā minētie apstākļi, tomēr laika ierobežojums uz “atbilstošu laika posmu” Direktīvas 2008/115 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā tieši netiek veikts.

Lūgums izskatīt paātrināti

- 33 Iesniedzējtiesa apzinās, ka paātrinātā procesa priekšnosacījumi saskaņā ar Tiesas Reglamenta 105. pantu nav izpildīti. Tomēr, ņemot vērā lielo tādu bēgļu skaitu, kuri uzturas Vācijā un kuri šajā dalībvalstī ir atkārtoti iesnieguši patvēruma pieteikumu, lai gan viņiem iepriekš ir piešķirta starptautiskā aizsardzība citā dalībvalstī, un kuri nevar atgriezties šajā citā dalībvalstī, ātra noskaidrošana ir vēlama. Tāpēc iesniedzējtiesa lūdz tiesvedību izskatīt paātrināti.